

W A R

S Z A

W A

JERZY S.
MAJEWSKI
słowo wstępne

LATA
30.

z serii

FOKORO

BOSZ

ARCHIWUM
PAŃSTWOWE
NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE

W

A

R

S

Z

A

W

A

JERZY S.
MAJEWSKI
słowo wstępne

1

1.
**Prezydent Warszawy
Stefan Starzyński
w swoim gabinecie, 1934 rok**

2.
**Ulica Marszałkowska
pomiędzy Nowogrodzką
i Alejami Jerozolimskimi,
1937 rok**

WARSZAWA LATA 30.

Lata 30. w Warszawie źle się zaczęły i jeszcze gorzej skończyły. Ich początek wyznacza kryzys gospodarczy, koniec zaś – wybuch II wojny światowej, która przyniosła prawie całkowite zniszczenie milionowego miasta. Mimo to dekada wspomniana była zawsze z nostalgią – w tym czasie Warszawa stawiała się europejską metropolią. Jak grzyby po deszczu

państwowych. Mieli zapewnione posady i względną stabilizację. Nowe instytucje państwowe niczym magnes przyciągały do stolicy energicznych ludzi z całego kraju. Wielu z nich było repatriantami z ogromnego obszaru dawnego Imperium Rosyjskiego. Na rynku pracy pojawiała się rzesza młodych ludzi wykształconych już w szkołach i na uczelniach, działających

wyrastały nowe domy. Wytyczano kolejne ulice i dzielnice, zakładano parki. Miasto tętniło życiem. Kawiarnie i modne wówczas dąsangi rozbrzmiewały muzyką do późnej nocy. Po zmroku główne ulice handlowe i rozrywkowe rozświetlały barwne neony. Planowano budowę kilku linii metra. Wielki kryzys, który w 1929 roku rozlał się na cały świat, zahamował na jakiś czas realizację wielu śmiałych planów rozwoju miasta. Rosta liczba bezrobotnych. Zjawisko to nie dotyczyło jednak Warszawy aż tak boleśnie jak inne duże miasta w Polsce. Warszawa w ciągu kilkunastu pierwszych lat niepodległości w dużym stopniu stała się miastem inteligencji urzędniczej. Dziesiątki tysięcy ludzi pracowało w licznych urzędach i instytucjach

w stolicy przez pierwsze dziesięć lat niepodległości. Latem 1932 roku liczba osób poszukujących zatrudnienia i będących w ewidencji państwowego urzędu pracy wynosiła około 18 tysięcy osób. Nie było to aż tak wiele. Ale znalezienie pracy nie było łatwe.

W 1934 roku, kiedy kryzys gospodarczy w Warszawie już dogasał, jej komisarzycznym prezydentem został Stefan Starzyński. Mimo że narzucony miastu, okazał się właściwym człowiekiem na właściwym miejscu.

35.

**Marian Hemar i Jan Kiepura
przed Hotelem Europejskim,
1933 rok**

36.

**Jan Kiepura po występie
w Teatrze Wielkim,
1938 rok**

37.

**Fryderyk Jarosy, słynny konferansjer,
aktor, reżyser i dyrektor teatrów
warszawskich, 1937 rok**

38.

**Aktorka Maria Malicka słucha
radia w swoim mieszkaniu,
1930 rok**

39.

**Hanka Ordonówna w operetce
Dla ciebie Warszawo.
Teatr Wielka Rewia, 1938 rok**

40.

**Zula Pogorzelska w swoim
warszawskim mieszkaniu,
1934 rok**

35

36

37

38

39

40

// TYM ŻYŁA
WARSZAWA //

49.

Król Rumunii Karol II (z lewej)
i książę Michał (w środku)
w towarzystwie prezydenta Ignacego
Mościckiego na balkonie pałacu
w Łazienkach, czerwiec 1937 roku

50.

Proces brzeski w Sądzie Okręgowym
w Warszawie. Oskarżeni Kazimierz
Bagiński, Wincenty Witos i Herman
Lieberman (stoją od prawej) podczas
przerwy w procesie. Przełom 1931
i 1932 roku

51.

Przed gmachem Sądu Okręgowego
przy ulicy Miodowej 15 w Warszawie.
Wśród oczekujących na wejście
na rozprawę oskarżeni w procesie
brzeskim: Mieczysław Mastek
i Karol Popiel, grudzień 1931 roku

52.

Dziennikarze obserwują
proces brzeski w Sądzie
Okręgowym w Warszawie.
Przełom 1931 i 1932 roku

50

51

52

79

80

81

79.

**Mieszkańcy Warszawy
zgromadzeni przed Belwederem
po śmierci marszałka
Józefa Piłsudskiego,
13 maja 1935 roku**

80.

**Trumna z ciałem
Józefa Piłsudskiego
w katedrze św. Jana,
14-17 maja 1935 roku**

81.

**Mieszkańcy Warszawy
zgromadzeni na placu
Zamkowym czekają w kolejce
do katedry św. Jana, aby
pożegnać zmarłego marszałka,
14-16 maja 1935**

82.

**Pogrzeb Józefa Piłsudskiego,
kondukt na Krakowskim
Przedmieściu,
17 maja 1935 roku**

119

120

121

119.
**Zajezdnia tramwajowa
na Woli, 1936 rok**

120.
**Autobus miejski z odkrytą
platformą, 1937 rok**

121.
**Ulica Wolska
przy Miynarskiej,
1931 rok**

122

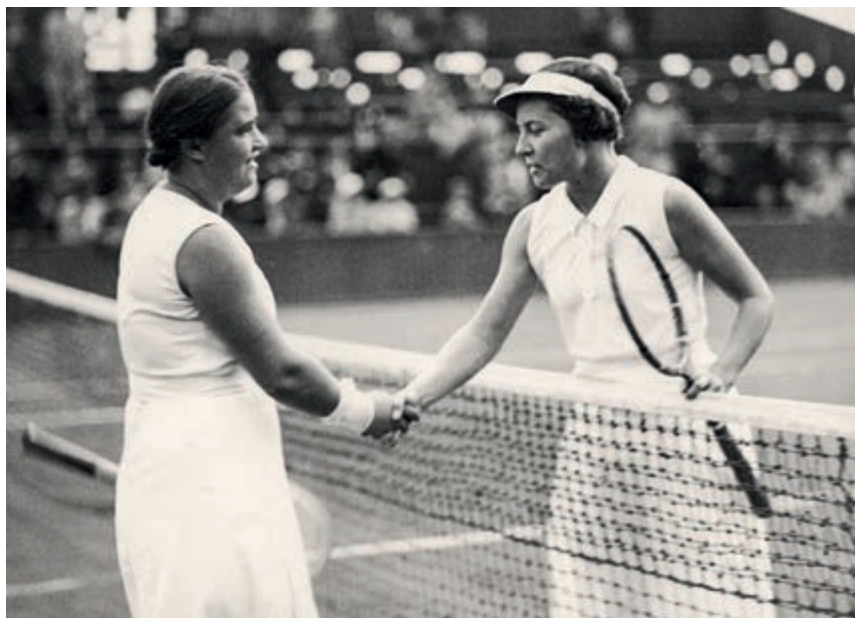
123

124

122-124.

Warszawskie tramwaje lat 30.
Na zdjęciu (124) z 1939 roku
widoczna aleja 3 Maja
i gmach Muzeum Narodowego

159

159.

Międzynarodowe Mistrzostwa Polski w Tenisie Ziemnym na kortach Legii w Warszawie. Zwycięzcy Marie Horn (z prawej) przyjmuje gratulacje od Jadwigi Jędrzejowskiej, 1934 rok

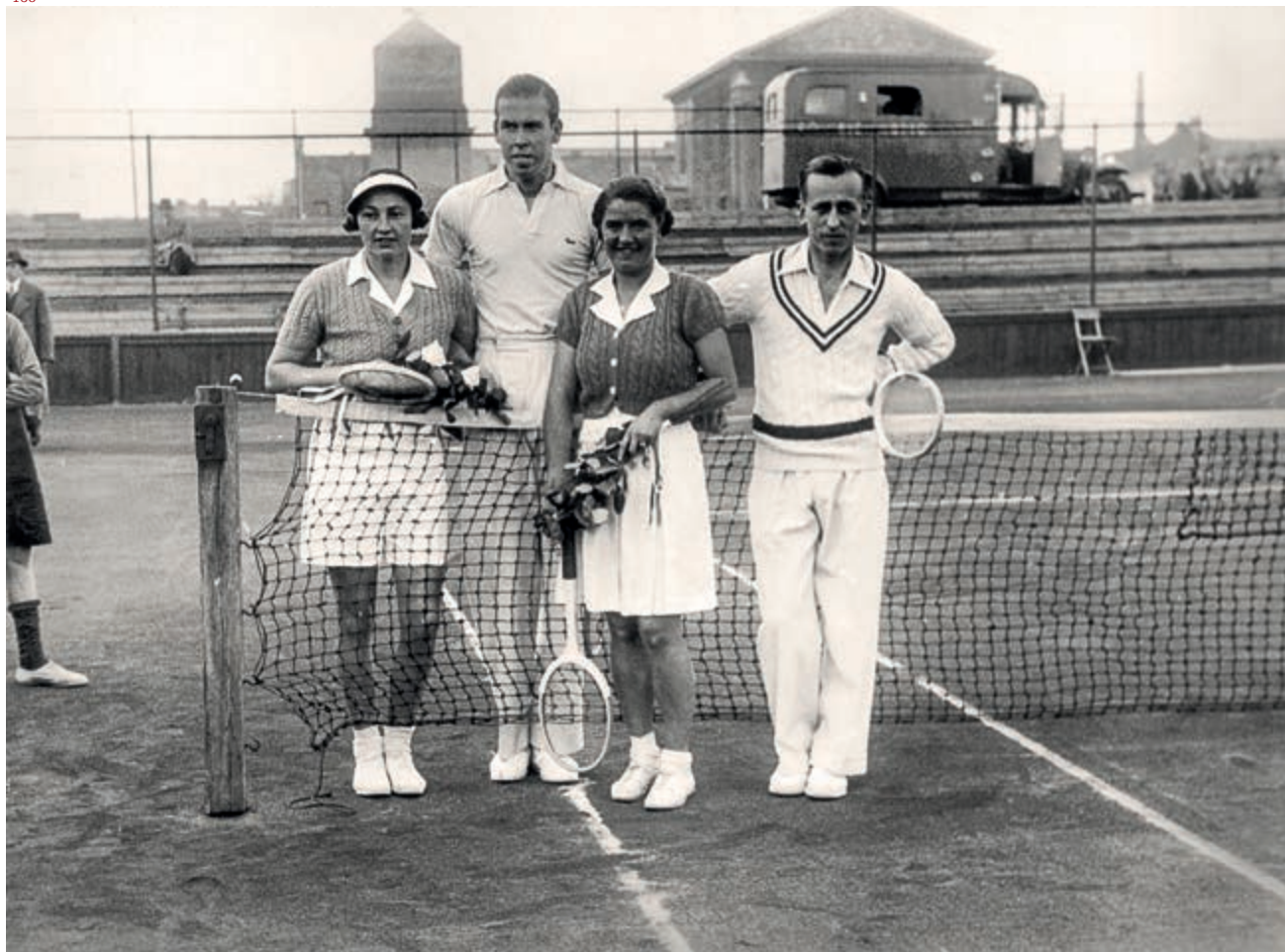
160.

Mecz tenisowy Polska–Francja na kortach Legii. Od prawej: Ignacy Tłoczyński, Jadwiga Jędrzejewska i para zawodników francuskich, maj 1937 roku

161, 162.

Szermiercze Mistrzostwa Europy w Dolinie Szwajcarskiej w Warszawie. Na zdjęciu 161 stoją od lewej: Węgierki – Erna Bogáti, Margit Daný, Ilona Vargna i Włoszka Ada Biagini. Zdjęcie z 1934 roku

160

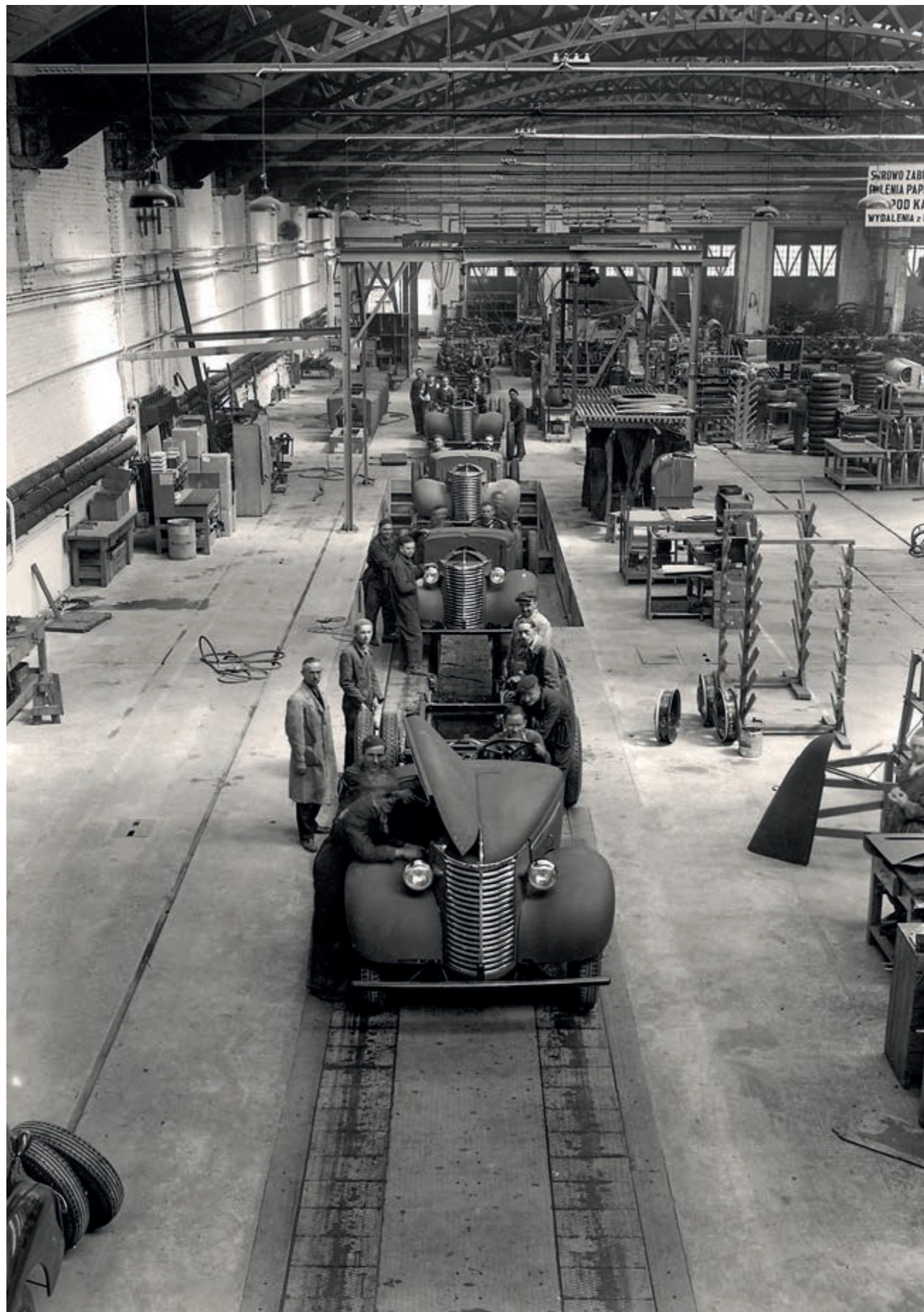

161

162

198

197-199.

**Hale montażowe chevroleta
i pulmanowskich wagonów
kolejowych w zakładach
Lilpop, Rau i Loewenstein.
Zdjęcia z lat 1935-1939**

200.

**Hala pomp w Zakładzie
Filtrów Pośpiesznych
na terenie Stacji Filtrów
przy ulicy Koszykowej,
1937 rok**

199

200

Kolejny, siódmy już album z serii **FOTO RETRO** ukazuje obraz stolicy lat 1930–1939. Odmienione i odmłodzone w drugiej połowie lat 20. miasto odczuwa wówczas negatywne skutki światowego kryzysu ekonomicznego. Jednak po 1935 roku wyraźnie widoczne jest ponowne ożywienie gospodarcze. W liczącej już ponad milion mieszkańców Warszawie buduje się coraz więcej i nowocześniej, przybywa eleganckich sklepów, wygodnych samochodów i autobusów, poprawia się stan ulic, a na najbardziej ruchliwych skrzyżowaniach pojawia się sygnalizacja świetlna. Niestety, wraz z gospodarczą prosperity pogarsza się atmosfera polityczna w Europie, a widmo nadchodzącej wojny jest już bardzo bliskie... Bogaty zbiór zdjęć pochodzi w całości z Narodowego Archiwum Cyfrowego. Album opatrzył wstępem Jerzy S. Majewski, znany warszawianista i dziennikarz „Gazety Stołecznej”.